

Lehdistötiedote

Luxemburg, 7. marraskuuta 2019

EU:n innovoinnin ja verkkojen toimeenpanovirasto on saavuttanut monet odotetuista tuloksista, mutta sen olisi toteutettava sille delegoituja meno-ohjelmia paremmin, toteavat tarkastajat

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että vuonna 2013 perustettu innovoinnin ja verkkojen toimeenpanovirasto (INEA) on saanut aikaan monet siltä odotetuista hyödyistä. Menettelyt oli yleensä organisoitu hyvin, mutta hankevalinnassa havaittiin puutteita. Tarkastajat toivat lisäksi esiin riskejä, jotka koskevat ohjelman toteuttamista aikataulussa, sekä tuloksellisuusraportoinnin puutteita. Virasto voisi myös saada ohjelmahallinnoinnissaan aikaan enemmän synergioita lähentämällä ja yhdenmukaistamalla menettelyjä kolmella eri toiminta-alallaan.

INEA perustettiin vuonna 2013 toteuttamaan ohjelmia, joilla tuetaan Euroopan komission toimeksiannosta infrastruktuuri-, tutkimus- ja innovointihankkeita liikenteen, energian ja televiestinnän aloilla. Sen tehtäväksi annettiin yhteensä 33,6 miljardin euron arvoisten hankkeiden hallinnointi nykyisellä ohjelmakaudella 2014–2020. Kyse on suurimmasta EU:n toimeenpanoviraston hallinnoimasta talousarviosta. Määrärahoista yli 80 prosenttia koskee Verkkojen Eurooppa -välinettä (CEF).

“Komission olisi kehitettävä oikeudellista kehystä, jota INEA soveltaa delegoitujen meno-ohjelmien hallinnointiin”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Oskar Herics. “Se on oleellista niin EU:n varainkäytön avoimuuden kuin Euroopan laajuisten liikenneverkkojen edistämistä koskevan kokonaistavoitteenkin kannalta.”

Tarkastajat havaitsivat, että INEA oli kokonaisuutena katsoen hoitanut sille siirretyt tehtävät ja saanut aikaan monet niistä hyödyistä, joita virastolta odotettiin, kun sitä alun perin oltiin perustamassa vuonna 2013. INEA ei kuitenkaan ole toistaiseksi hyödyntänyt kaikin mahdollisin tavoin sitä, että sen toteutettavaksi kootut eri toiminta-alat liittyvät läheisesti toisiinsa. Tarkastajat tuovat esiin, että INEA voisi lisätä synergioita ja tehokkuutta etenkin siten, että se vielä lähentäisi ja yhdenmukaistaisi menettelyjä vastuualueeseensa kuuluvilla kolmella alalla. INEAn toimintaan vaikuttavat myös eräät muut oikeudellisesta kehyksestä johtuvat rajoitteet:

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

esimerkiksi henkilöstön kohdentaminen ei ole riittävän joustavaa, mikä heikentää INEAn mahdollisuuksia sopeuttaa toimintaansa eri tehtävien vaihtelevan työmäärän mukaan.

Tarkastajat havaitsivat puutteita Verkkojen Eurooppa -välineen sinänsä hyvin organisoiduissa hankkeiden valintamenettelyissä. Niiden vuoksi hankkeiden arviointi on epäjohdonmukaista varsinkin valintaperusteiden ja arviointien pisteytyksen osalta. Tarkastajat eivät myöskään havainneet, että ulkoisten asiantuntijoiden suositukset ja komission lopullinen valittujen hankkeiden luettelo olisivat aina olleet sidoksissa toisiinsa. Lisäksi syitä arvioista poikkeamiselle ei ollut dokumentoitu selkeästi. Tämä koskee esimerkiksi 14:ä Verkkojen Eurooppa -välineen hanketta liikennealalla (arvo noin 0,7 miljardia euroa). Ulkoiset asiantuntijat olivat suositelleet, ettei niille myönnetä rahoitusta.

Lisäksi tarkastajat varoittavat riskistä, että Verkkojen Eurooppa -ohjelmaa ei ehkä ehditä panna kokonaan täytäntöön. Ehdotuspyyntömenettelyjä ei suunnitella useaksi vuodeksi kerrallaan. Siksi osaa hankkeista ehdotettiin liian varhain, eivätkä ne olleet valintavaiheessa riittävän kypsiä. Tämä selittää osin sen, miksi jotkin hankkeet viivästyivät ja jäivät täytäntöönpanoltaan vajaiksi. Tarkastuksessa ilmeni, että vain noin 23 prosenttia alun perin myönnettyistä varoista oli käytetty maksuihin tammikuuhun 2019 eli nykyisen ohjelmakauden viidenteen vuoteen mennessä. Ohjelmakausi 2014–2020 päättyy pian. Tarkastajat toteavat niin ollen, että on olemassa riski, että suuri määrä viivästyneitä maksuja, varojen vapauttamisia ja takaisinmaksuja kasaantuu tulevana kuukausina. Tällöin ei jää riittävästi aikaa ohjata varoja muihin hankkeisiin. Tarkastajat lisäävät tämän olevan sitäkin todennäköisempää, koska korjaavat toimenpiteet, joita INEA tekee aikataulusta viivästyneissä hankkeissa, eivät kohdistu näihin riskeihin täysimittaisesti.

Tarkastajat ottavat esiin myös puutteet Verkkojen Eurooppa -välineen tuloksellisuuskehyksessä. Nykyisellään hankeseuranta painottuu pääasiassa tuotoksiin. Siinä ei arvioida tuloksia, kuten ajansäästöä tai liikennemäärien kasvua. Näin ollen käytettävissä ei ole selkeitä tietoja siitä, missä määrin ja miten EU:n osarahoittamilla hankkeilla tosiasiallisesti edistetään ohjelman tavoitteita ja vaikutetaan talouskehitykseen.

Tarkastajat antavat havaintojensa perusteella useita suosituksia, joiden tarkoituksena on auttaa Euroopan komissiota ja INEAA

- lisäämään mahdollisia synergioita INEAn kolmella eri toiminta-alalla
- lujittamaan oikeudellista kehystä, jotta delegoituja ohjelmia voitaisiin hallinnoida joustavammin
- varmistamaan, että hankkeiden valintamenettelyt ovat yhdenmukaisempia ja läpinäkyvämpiä
- asettamaan toimivampia ehtoja, jotka mahdollistavat ohjelmien toteuttamisen aikataulussa
- suunnittelemaan tuloksellisuuskehys uudelleen niin, että hankkeiden tuloksia voidaan seurata entistä paremmin.

Toimittajille tiedoksi

Vuonna 2013 perustettu INEA on TEN-T-ohjelmaa vuosina 2007–2013 hallinnoineen Euroopan laajuisen liikenneverkon toimeenpanoviraston seuraaja. INEA on valtuutettu hallinnoimaan 93:a prosenttia Verkkojen Eurooppa -välineen ja seitsemää prosenttia Horisontti 2020 -puiteohjelman talousarviosta. Se hallinnoi kaikkiaan yli 33 miljardin euron määrärahoja. Mainituista kahdesta ohjelmasta yhteisrahoitetaan lähes 2 000:ta INEAn salkkuun sisältyvää hanketta. Vuosina 2014–2018 INEA järjesti 59 ehdotuspyyntömenettelyä ja 2 272 tukikelpoisen hanke-ehdotuksen arviointia.

Erityiskertomus nro 19/2019 "Innovoinnin ja verkkojen toimeenpanovirasto: hyötyjä on saatu aikaan mutta Verkkojen Eurooppa -välineen puutteet on korjattava" on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.

Tilintarkastustuomioistuin aikoo julkaista vuonna 2020 erityiskertomuksen liikenneinfrastruktuureja koskevista rajatylittävistä lippulaivahankkeista EU:ssa.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetystä suosituksesta pannaan täytäntöön.

Kertomusta koskevat tiedustelut

Vincent Bourgeois – sähköposti: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
puhelin: (+352) 4398 47502 / matkapuhelin: (+352) 691 551 502